

Siseministri 14. veebruari 2023. a käskkirja nr 1-3/27 „Sisejulgeolekufondi meetme 3.3 „Kuritegevuse ennetamine ja koolituste kaudu siseturvalisuse valdkonna suutlikkuse suurendamine“ toetuse andmise tingimused“ muutmine

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel, koosõlas siseministri 14. veebruari 2023. a käskkirja nr 1-3/27 „Sisejulgeolekufondi meetme 3.3 „Kuritegevuse ennetamine ja koolituste kaudu siseturvalisuse valdkonna suutlikkuse suurendamine“ toetuse andmise tingimused“ punktiga 11.1.

Muudan siseministri 14. veebruari 2023. a käskkirja nr 1-3/27 „Sisejulgeolekufondi meetme 3.3 „Kuritegevuse ennetamine ja koolituste kaudu siseturvalisuse valdkonna suutlikkuse suurendamine“ toetuse andmise tingimused“ (edaspidi *käskkiri*) alljärgnevalt:

1. Muudan käskkirja punkti 1 sissejuhatavat osa ja sõnastan selle järgmiselt:

„Käskkirjaga reguleeritakse siseministri 18. septembri 2025. a käskkirjaga nr 1-3/65 kinnitatud Sisejulgeolekufondi 2021–2027 rahastamiskava meetme nr 3.3 „Kuritegevuse ennetamine ja koolituste kaudu siseturvalisuse valdkonna suutlikkuse suurendamine“ toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ning korda.“.

2. Muudan käskkirja punkti 1.1.3. ja sõnastan selle järgmiselt:

„1.1.3. TAT on koostatud tuginedes Siseturvalisuse arengukavale 2020–2030 ning TATi ettevalmistamisel on arvesse võetud Euroopa Komisjoni soovitusi ISFi vahendite kasutamiseks. TAT panustab Siseturvalisuse arengukava 2020–2030 eesmärgi „Ennetav ja turvalise elukeskkonna kujundamise“ ning „Kiire ja asjatundlik abi“ täitmisel ja toetab programmi „Kindel sisejulgeolek“ tegevuse: „Põhiseadusliku korra tagamine“ eesmäärke.

TATi tegevused on seotud ka Justiitsministeeriumi programmi 2022-2025 eesmärkidega „ennetada kuritegevust, tagada menetlusosaliste (kannatanute, kahtlustatavate ja kolmandate isikute) põhiõiguste kaitse ning kaitsta kriminaaljustiitsüsteemi sõltumatust“ ja „Kriminaaljustiitsüsteem on tõhus, sh digitaalne, ning inimkeskne, sh ohvrisõbralik ning omab võimekust avastada ka uusimaid kuriteoliike.“.

TAT toetatavad tegevused on seotud dokumendi „Kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030“ punktiga 4, mille kohaselt keskendub kriminaaljustiitsüsteem ühiskonda enim kahjustavate õigusrikkumiste ärahoidmisele: ennetatakse korruptsiooni-, majandus- (sealhulgas rahapesu), narko-, tehnoloogia- ja keskkonnakuritegevust, inimkaubandust ning vägivalda. Samuti on tegevused seotud justiitsministri ja siseministri poolt 2021. aastal kokku lepitud kuritegevusvastaste prioriteetidega, mille kohaselt tagatakse politseis ja prokuratuuris organiseeritud narkokuritegude, inimkaubanduse ja riigivastaste

kuritegude vastane võitlus. Lisaks on Vabariigi Valitsuse poolt 2021. aastal heaks kiidetud „Korruptsioonivastane tegevuskava 2021-2025“, milles on sätestatud, et viiakse läbi korruptsiooniuuring kolmes sihtrühmas. Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud „Vägivalla ennetuse kokkuleppe 2021-2025“ alaeesmärgi 7 kohaselt on inimkaubanduse valdkonna prioriteediks teadlikkuse tõstmine ning noorte koolitamine, samuti noorte kaasamine ennetustöösse ja lisaks suurendatakse töötajate, eelkõige välismaalt Eestisse tööle tulevate inimeste teadmisi tööõigusest.

TAT toetatavad tegevused on seotud Riigikaitse arengukava 2022-2031¹ sisekaitse peatükis toodud eesmärgiga, mille kohaselt suurendatakse keemia-, bio-, radioaktiiv- või tuumamaterjali (edaspidi *CBRN*) kaitse võimet ning tõhustatakse asutustevahelist koostööd CBRN valdkonnas, sh suurendatakse eri- ja kiirreageerimisüksuste võimet operatsioone ühiselt läbi viia.

TAT toetatavad tegevused on seotud Päästeameti strategiadokumendiga „Päästevõrgustiku strateegia aastani 2025“, mille kohaselt lõhkematerjali plahvatuses ei hukku inimesi ja lõhkematerjalidega seotud õnnetusi ei toimu. Selle eesmärgi täitmiseks on fookuses demineerimiskoolitused.“.

3. Muudan käskkirja punkti 2.3.1. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.3.1. Projekti eesmärk ja sisu

Projekti eesmärk on tõsta laste teadlikkust ja oskusi, kuidas käituda küberruumis, et vältida seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemist ja tõsta politsei võimekust, et kaitsta lapsi seksuaalse väärkohtlemise eest internetis.

Projekti raames plaanitakse ellu viia järgmised tegevused:

- Laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks teadusuuringu tegemine, mis hõlmab nii riigisisest kui rahvusvaheliselt tehtud uuringute kaardistamist; laste seas populaarsemate veebirakenduste kasutamist; laste ning lastevanemate kasutajateekonda; lastevanemate teadlikkust erinevatest laste poolt kasutatavatest rakendustest.
- Luuakse õppematerjalid, mille raames tõstetakse laste teadlikkust ja oskusi, kuidas käituda küberruumis, vältimaks seksuaalse väärkohtlemise ja väljapressimise ohvriks langemist. Eesmärk on tõsta laste teadlikkust, et veebis ei saa kunagi kindel olla, kellega suheldakse.
- Luuakse laste seksuaalse väärkohtlemise vastu võitlemiseks tehisarul põhinev vestlusrobot. Vestlusroboti loomise eeltingimuseks on Siseministeeriumile esitatud vestlusrobotit soosiva andmekaitsealase mõjuhinnangu (isikuandmete kaitse seaduse § 38 tähenduses) ja ELi tehisintellektimääruse artikli 27 kohase põhiõiguste mõjuhinnangu olemasolu. Nimetatud mõjuhinnangud saadetakse konsultatsiooniks ja arvamuse avaldamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile ning Andmekaitse Inspeksioonile.

---

¹ <https://riigikantselei.ee/sites/default/files/documents/2022-02/Riigikaitse%20arengukava%202022%20-%202031.pdf>

- Materjalide loomine. Kohandatakse vanu ja luuakse uusi materjale laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise teemal nii lastega kokkupuutuvatele spetsialistidele kui ka lapsevanematele. Lapsevanematele mõeldud materjalid võetakse eraldi fookusesse selleks, et kasvatada nende teadlikkust ja oskusi sel teemal lastega kõnelemiseks. Koostöös telekomiettevõtetega viiakse ellu ennetustegevusi, et tõsta laste ja vanemate teadlikkust.
- Koolitused ja seminarid spetsialistidele, et tõsta lastega kokku puutuvate spetsialistide teadlikkust ja oskusi märkamaks veebis väärkohtlemise ohvriks langenud last ning pakkumaks asjakohast abi.
- Õppeviisidid välisriikidesse spetsialistide teadlikkuse suurendamiseks ja praktikatega tutvumiseks.
- Lisakoolitused Politsei- ja Piirivalveameti ametnikele, mis aitavad tõsta ametnike oskusi võitluses laste seksuaalse väärkohtlemisega internetis.“.

4. Muudan käskkirja punkti 2.3.2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.3.2. Projekti sihtrühm. Lapsed, koostööpartnerid, ametnikud, spetsialistid, lapsevanemad.“.

5. Muudan käskkirja punkti 2.5.1. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.5.1. Projekti eesmärk ja sisu

Sisekaitseakadeemia kujundatakse siseturvalisuse teadus- ja arendustegevuse kompetentsikeskuseks. Projektist rahastatakse kolme teaduri - terrorismi ja radikaliseerumise valdkonna teaduri, küberkuritegevuse teaduri ning organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) valdkonna teaduri – töötasu.

Teadurite tegevused aitavad kaasa eesti ja võõrkeelse teaduskirjanduse tekkele ning valdkonna süsteemsele ja metodoloogilisele uurimisele, mis toetab poliitika kujundamist, asutuste töö korraldamist ning taseme- ja täiendõpet võitluses organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) ning terrorismi ja radikaliseerumisega. Samuti rahastatakse teadustegevust toetavaid tegevusi. Projektist rahastatakse lisaks nimetatud teaduritele ka nende juhitud uurimisgruppide tööd (sh töötasu).

Teaduritel on kohustus publitseerida kõrgetasemelisi teadusartikleid, aga kirjutada ka mõttepabereid, analüüse ja raporteid ning juhtida uurimisgruppe või nende töös osaleda. Uurimistulemuste tutvustamiseks korraldatakse seminare ja ümarlaudu valdkonnaga puutumust omavatele ekspertidele. Samuti osalevad akadeemia teadurid suuremate valdkonna konverentside korraldamisel oma uurimissuunal. Teadurite täpsemad tööülesanded lepatakse kokku iga-aastases tööplaanis. Teaduritele on võimalik esitada konkreetse uuringu läbiviimise ülesanne läbi Sisekaitseakadeemia tegevuskava.

Siseministerium on planeerimas ajavahemikul 2022-2024 koostöös teiste ministeriumite ja valitsemisala asutustega tegevusi, mis aitavad kaasa kuritegeliku vara äravõtmiseks tõhusamate meetodite leidmisele ja vajalike muudatuste tegemisele alates 2025. aastast.

Strateegiline ootus Sisekaitseakadeemia organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) valdkonna teadus- ja arendustegevusele:

- Eesti Vabariigis organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) kujunemise ja toimimise põhjuste, arengutrendide, mõjufaktorite ja võimaliku ulatuse süsteemne uurimine ning võrdlemine. Samuti kuritegevuse vähendamiseks võimalike lahenduste pakkumine, et anda teadmispõhist sisendit poliitika kujundamiseks, politseivõimekuse suurendamiseks või taseme- ja täiendkoolituseks.
- Lähiriikide kohta olukorrajelduse kogumine ja analüüsimine kuritegevuse trendidest ning muutuste prognoosimist. Euroopa Liidu ülestrendide analüüsimist ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemist.
- Kuritegevusest tingitud otseste ja kaudsete kulude suurusjärgu ja mõju majanduskeskkonnale analüüsimine. Kuritegeliku tulululatuse arvestamise meetodikate analüüsimine ja uute meetodiliste võimaluste esitamine.

Strateegiline ootus Sisekaitseakadeemia ühiskondliku küberteadlikkuse valdkonna teadus- ja arendustegevusele:

- Uuringud Eesti siseturvalisust mõjutavate tehnoloogiliselt võimestatud radikaalsete ideoloogia ilmingute ja propaganda levitamise meetodite äratundmiseks ja väljaselgitamiseks (meelsuse tekitamine, üleskutsed, värbamised, poliitiline äärmuslus).
- Uuringud erinevate ühiskonna gruppide sh haavatavate ühiskonna gruppide tehnoloogiakasutuse ja tehnoloogiakasutusega kaasnevaid ohtude (radiaalse ideoloogia ja propaganda tarbimine) tuvastamiseks ning teadmispõhised soovitusel ohtude maandamiseks vajaliku väljaõppe täiendamiseks, seadusandluse täiendamiseks jne.
- Uuringud virtuaalväeringute kui terrorismi, küberkuritegevust ja organiseeritud kuritegevust võimestava vahendi kasutusulatuse ja mõju analüüsimiseks.
- Uuringud finantstehnoloogiate ja virtuaalväeringute kui Eesti Vabariigis organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) kujunemise ja toimimise toetajast: arengutrendide, mõjufaktorite ja võimaliku ulatuse süsteemne uurimine ning võrdlemine.

Strateegiline ootus Sisekaitseakadeemia radikaliseerumise ja terrorismi valdkonna teadus- ja arendustegevusele:

- Uuringud Eesti siseturvalisust mõjutavate radikaalsete ideoloogia ilmingute ja propaganda äratundmiseks ja väljaselgitamiseks (meelsuse tekitamine, üleskutsed, värbamised, poliitiline äärmuslus). Uurida, kuidas poliitilisest äärmuslusest lähtub radikaalsus ja terrorism.

- Islamistlike ühiskondlike alusväärtuste uurimine, analüüsimine ja võrdlemine universaalsetel inimõigustel põhinevate ühiskondlike alusväärtustega. Analüüsida potentsiaalseid konfliktikohti, mis võivad olla aluseks radikaliseerumisele ja sellest tõusetuvalt terrorismile.
- Uurida rahvastiku muutuse mõju radikaliseerumise ja terrorismiohu muutusele, muuhulgas läbi teiste (Euroopa) riikide kogemuste: riskiriikidest lähtuva immigratsiooni mõju äärmusluse levikule; lõimumise, integratsiooni, assimileerumise, hariduse rolli uurimist radikaliseerumise, terrorismiohu muutumisel. Osaleda asjakohastes rahvusvahelistes koostöövõrgustikes.
- Uurida Venemaa Föderatsiooni propaganda radikaliseerivat mõju, võrrelda seda muudest (nt islamistlikest) allikatest lähtuva terrorismi propagandaga.
- Terrorismi rahastamise valdkonna analüüsimine, keskendudes muuhulgas virtuaalväeringute kasutamisele terrorismi rahastamisel ning sotsiaalmeedia ja vabakonna ärakasutamise võimalused terrorismi rahastamisel. Uurimisprojektide algatamine koostöös teiste teadus- ja arendusasutustega.
- Äärmusluse ja sellest tõusetuva terrorismi ennetamiseks loodud taasühiskonnastamise ja deradikaliseerimise programmide mõju hindamine rahvusvahelise kogemuse pinnalt, et teha teadmistepõhiseid soovitusi programmide Eestis rakendamiseks.“.

6. Muudan käskkirja punkti 2.5.2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.5.2. Sisekaitseakadeemia teadurid ja nende juhitud uurimisgrupid. Laiemalt saavad projekti tegevustest kasu ka Sisekaitseakadeemia õppurid, õiguskaitse ja muu valdkonna spetsialistid, riigiasutuste avaliku sektori töötajad, Riigikogu liikmed, volikogude liikmed ning Eesti ühiskond ja Euroopa partnerid (sh Euroopa Liidu liikmesriigid, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Komisjon, agentuurid).“.

7. Täiendan käskkirja punktiga 2.6. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.6. **CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias**

2.6.1. Projekti eesmärk ja sisu

Sisekaitseakadeemias luuakse CBRN-alane võimekus nii akadeemia arendustegevuste, taseme- kui täiendusõppe läbiviimiseks, sh praktiliste koolituste ja harjutuste läbiviimiseks. Vajadus tuleneb halvenenud julgeolekuolukorrast Euroopas, jätkuvast terrorismi ohust ja plaanist rajada Eestisse tuumajaam. Projekti raames luuakse Sisekaitseakadeemiasse õppejõu ja teadur/arendaja töökohad, mille peamised fookused on:

1. CBRN-alaste täiendavate õppekavade loomine politsei- ja piirivalve valdkonna teenistujatele ning päästeametnikele, fookusega radioloogiliste ja tuumaintsidentide ennetamisele, mõju hindamisele ja reageerimisele.
2. Tehnilise õppetööks vajaliku baasi arendamine - CBRN-simulaatorite rajamine ja virtuaalse õppetehnoloogia (VR/AR) kasutuselevõtt keeruliste situatsioonide harjutamiseks, tuvastusseadmete soetamine õppetöö ja harjutuste tarbeks.
3. Rahvusvahelise koostöö suurendamine:

- osalemine CBRN-õppustel ja projektides, mida korraldavad IAEA², DTRA³, NATO või Euroopa Liidu agentuurid;
- kahepoolne koostöö riikide ja ülikoolidega;
- ekspertide kaasamine õppekavade arendamisse ja loengutesse;
- akadeemiliste töötajate kompetentside tõstmine;
- teadus- ja arenduskoostöö edendamine uurimisprojektides, mis keskenduvad keemiliste, radioloogiliste ja tuumaohutude ennetamisele ning mõju leevendamisele.

Tegevuste elluviimiseks:

- luuakse täiendavad ametikohad Sisekaitseakadeemiasse;
- korraldatakse regulaarseid seminare, koolitusi ja täiendkoolitusi, osaletakse CBRN-alastes võrgustikes ja tööühmades;
- soetatakse CBRN õppevahendid.

2.6.2. Projekti sihtrühm

Sisekaitseakadeemia õppurid nii tasemeõppes kui ka täiendusõppes, sh õiguskaitse ja muu valdkonna spetsialistid, riigiasutuste avaliku sektori töötajad.

2.6.3. Projekti tulemus

Projekti tulemusena tõuseb Eesti riigi valmisolek CBRN-sündmuste lahendamiseks ja tänu ühistele koolitustele paraneb asutustevaheline koostöö.

2.6.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.12.2025 – 31.08.2029

2.6.5. Projekti elluviija

Sisekaitseakadeemia.“

8. Muudan käskkirja punktis 4.1. nimetatud projekti „Raske peitkuritegevuse ennetamine“ seireks ja hindamiseks kasutatavad väljundnäitajad järgmiselt:

Raske peitkuritegevuse ennetamine	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	0	390	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
	O.3.2 Vahetus-programmide/õpikodade/õppekülastuste arv	arv	3	6	Vahetusprogrammid/seminarid/õppekülastused tähendavad vastastikust õppimist, et jagada teadmisi ja häid tavasid.

² IAEA (International Atomic Energy Agency) Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuur

³ DTRA (Defense Threat Reduction Agency) USA Sõjaministeeriumi allasutus julgeolekuohtudele reageerimiseks ja massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks

	O.3.6 Projektide arv kuritegevuse ennetamiseks	arv	1	1	Kuriteoennetus hõlmab kõiki meetmeid, mille eesmärk on vähendada kuritegevust ja kodanike ebakindlust nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt või otseselt tõkestada kuritegelikku tegevust või vähendada kuritegevuse potentsiaali ja kuritegevuse põhjuseid.
--	--	-----	---	---	---

9. Lisan käskkirja punkti 4.1. järgmised projekti „CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias“ seireks ja hindamiseks kasutatavad väljundnäitajad:

CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	0	1100	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
	O.3.2 Vahetus-programmide/õpikodade/õppekülastuste arv	arv	0	8	Vahetusprogrammid/seminarid/õppekülastused tähendavad vastastikust õppimist, et jagada teadmisi ja häid tavasid.

10. Lisan käskkirja punkti 4.2. järgmise projekti „CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias“ seireks ja hindamiseks kasutatava tulemusnäitaja:

CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias	R.3.12 Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	arv	880	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja peab koolitust kasulikuks, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
--	---	-----	-----	--

11. Lisan käskkirja punkti 5 projekti „CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias“ eelarve:

CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias	430 176	143 392	573 568	7%
--	---------	---------	---------	----

12. Muudan käskkirja punkti 10.8. ja sõnastan selle järgmiselt:

„10.8. Projekti aruandes puuduste esinemise korral annab SiM elluviijale tähtsaja puuduste kõrvaldamiseks ning SiM kinnitab aruande kümne tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.“.

13. Muudan käskkirja punkti 11.7. ja sõnastan selle järgmiselt:

„11.7. SiMil on õigus toetust suurendada ja vähendada. Toetuse summat võib suurendada, kui see on põhjendatud ja projektide rahastamise eelarve jääk seda võimaldab.“.

Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt alates 01.12.2025.